

Kohanimenõukogu koosolek
PROTOKOLL NR 80

Tallinn

29.05.2017

Vastavalt kohanimenõukogu põhimääruse § 6 lõikest 5, kujundas kohanimenõukogu oma seisukoha päevakorras oleva teema kohta e-posti vahendusel vahemikus 23.-29.05.2017

Osalesid: Raivo Aunap, Jüri Jagomägi, Marja Kallasmaa, Mall Kivisalu, Liisi Lumiste, Jaak Maandi, Peeter Päll, Uudo Timm, Ilmar Tomusk

Juhatas: Väino Tõemets

Protokollis: Kadri Teller-Sepp

Arvamuse andmine vallanimede kohta (valitsuse algatatud ühinemised, piirkondlike komisjonide ettepanekute alusel):

Üldised märkused

- Kohanimenõukogu on vallanimedid arutanud 20.12.2016, 13.01.2017 koosolekutel ja 03.05 ning 29.05.2017 lõppenud e-koosolekutel
- Valitsuse juhitavate ühendamiste puhul kohalduvad haldusreformi seaduse erisätted (§12), mille kohaselt lisaks valitsusele küsivad ühinejad ühinemise ettevalmistuse käigus kohanimenõukogu arvamust. Kohanimenõukogult küsisid arvamust Peipsiääre, Vara ja Alatskivi vald (Peipsiääre valla nimi Kodavere valla asemel).
- Arvamused on esitatud haldusreformi piirkondlike komisjonide esitatud ühendamispiirkondade põhjal.
- Arvamuse andmisel lähtuti kohanimeseaduses sätestatust, samuti Eesti üldistest kohanimepõhimõtetest, mille kohaselt eelistatakse valla nime valikul võimalusel vanu ajalooa nimesid täiesti uutele nimedele. Üldise kohanimevaliku põhimõtteks on valida võimalikult pikka aega kestnud nimi. Esimesena peetakse silmas kihelkondade nimesid, mis on Eestis pikimat aega valitsenud piirkonnanimed (suuremat maa-ala tähistanud nimed). Teise lähtekohana pakutakse välja valla keskuse nime. Nende võimaluste ammendumisel võib sobivat nime otsida tuntud loodus- või kultuuripiirkonnalt, mõnelt muult kohapealselt tuntud nimelt. Vähematel juhtudel võivad kõne alla tulla täiendiga nimed (nt ilmakaar) ja liitnimed.

Arvamused sobivate vallanimede kohta esitati järgmiselt

1. Tahkuranna valla ja Häädemeeste valla ühendamisel Saarde valla ja Surju vallaga - **Lõuna-Pärnumaa vald**.

Sobib põhjusel, et ühinejatele on sobivat nime raske leida, maa-ala hõlmab mitut kihelkonda; Põhja- ja Lõuna-Pärnumaa nimed tekitaksid loogilised poolused: põhi ja lõuna.

2. Kõlleste valla, Valgjärve valla ja Kanepi valla ühendamisel Põlva valla, Mooste valla, Ahja valla, Vastse-Kuuste valla ja Laheda vallaga - **Põlva vald**.

3. Antsla valla ja Urvaste valla ühendamiseks Sõmerpalu valla, Lasva valla ja Võru vallaga – **Võru vald**.

4. Vaivara valla ja Narva-Jõesuu linna ühendamisel Sillamäe linnaga - **Vaivara vald** (kihelkonnanimi)

5. Haljala valla ja Vihula valla ühendamiseks Rakvere valla ja Sõmeru vallaga - **Rakvere vald**

6. Pala valla ja Kallaste linna ühendamisel Alatskivi valla, Vara valla ja Peipsiääre vallaga **Kodavere vald – kihelkonna järgi, Alatskivi vald - keskuse järgi, Peipsiääre vald** – kolme valla taotluse alusel. Peipsiääre vald on võrreldes ajaloolisemate nimedega uus. Kohanimenõukogu peab seda võimalikuks kui vallaelanikelt on arvamust küsitud.

Peipsiääre, Alatskivi ja Vara vald esitasid vastavalt haldusreformi seaduse § 12 lõike 2 punkti 3 ja § 12 lõikele 4 kohanimenõukogule taotluse, mille kohaselt taotlesid kohanimenõukogult arvamust teise, nende arvates sobivama nime kohta: Peipsiääre vald. Vallad põhjendasid, miks ei soovi Vabariigi Valitsuse pakutud Kodavere valla nime ning miks on sobivam ja eelistatum Peipsiääre valla nimi. Kodavere (kihelkonna) nimi on unustatud ning see nimi ei kõnetavat kohalikke ega võimaldavat piirkonna turustamist. Peipsiääre valla nime ajalooline tähendus (1917. aastal rahvuslikul põhimõttel loodud kitsa identiteediga vald) ei ole enam asjakohane, nime tähendus on muutunud, seostudes Peipsi järve, Peipsi ääres olemisega. Nime on arutatud kõigi valdade esindajad ning sellega leiavad ühise joone kõik ühendatavad vallad (Alatskivi, Pala, Peipsiääre, Vara vald ja Kallaste linn).

Kohanimenõukogu peab sobivaimateks nimedeks Kodavere vald (kihelkonnanimi) ja ka Alatskivi vald (ajalooline keskusnimi). Kuna Peipsiääre valla nimi on võrreldes nende ajalooliste nimedega uus, peab kohanimenõukogu seda võimalikuks peale vallaelanikele tutvustamist ja nende arvamuse küsimist. 29.05.2017 andmeid veel ei olnud.

7. Vastseliina valla ja Orava valla ühendamiseks Sõmerpalu valla, Lasva valla ja Võru vallaga **Võru vald**
8. Paldiski linna ning Keila valla, Vasalemma valla ja Padise valla ühendamiseks **Lääne-Harju vald**, Keila linna ühendamisel **Keila vald**
Kui Lääne-Harjuga liidetakse ka Keila linn, siis võiks kõne alla tulla Keila valla nimi, sest ilmselt Keila linna jääb valla keskus ja sel juhul on vallakeskuse järgi nimetamine loogilisem ja isegi eelistatum kui hargtäiendiga nimi. Kui Keila linna ei liideta, siis oleks ratsionaalsem Lääne-Harju nimi, mis eristaks seda paremini Keila linna nimest.
9. Väike-Maarja valla ja Rakke valla ühendamiseks - **Väike-Maarja vald** (kihelkonnanimi)
10. Koeru valla ühendamiseks Järva-Jaani valla, Albu valla, Ambla valla, Imavere valla, Kareda valla ja Koigi vallaga - **Järva vald**. Sobib muuhulgas heade alternatiivide puudumise tõttu.
11. Luunja ja Tähtvere valla ühendamisel Tartu linnaga - **Tartu linn**
12. Nõo valla ühendamisel Elva linna ning Konguta valla, Rannu valla, Rõngu valla, Puhja valla ja Palupera vallaga - **Elva vald**.
Elva on ühinejate mõtteline keskpunkt, tuntud vana kohanimi, võimalik vallakeskus. Ühinemiskiirkond hõlmab mitut kihelkonda.
13. Kambja valla ühendamisel Ülenurme vallaga
Lähtudes vanade maa-ala märkivate kohanimede eelistamisest, peab kohanimenõukogu eelistatavaks **Kambja** kui kihelkonna nime. Võimaliku keskuse puhul Ülenurme alevikus ei saa välistada ka **Ülenurme** nime.
- Ülenurme ja Kambja valla liitumisel tekib ühendvald, mis ei kattu täpselt omaaegsete kihelkondadega, aga suurem osa vallast jääb Kambja kihelkonna piiresse. Ülenurme vald paikneb alal, mille kihelkondlik kuuluvus on kirev, haarates tükke Nõo ja Tartu-Maarja kihelkonnast. Kambja on ajaloolisem nimi (mainitud XV sajandil, võib-olla oli olemas kihelkonnana juba XIV sajandil). Ülenurme nimi pärineb XVII sajandist (1419. a maining ei ole usaldusväärne), tegu on endise mõisaga. Vallanimi pärineb Nõukogude-aegsest külanõukogu nimest ning sel ei ole sellist maa-ala tähise kaalu kui Kambjal. Ehkki Kambja nimega kaasneb rohkem aadressimuudatusi (uuem asustus Ülenurme Tartu-lähedasel alal), on Kambja nimi lühem, ajalooliselt põhjendatum ning kihelkonna- ja vallakeskusena järjepidev.
14. Lüganuse valla ühendamisel Sonda valla ja Kiviõli linnaga - **Lüganuse vald** (kihelkonnanimi)
Lüganuse on ajalooliselt põhjendatud nimi, kihelkonnanimi, ning kohanimeseaduse mõte on kaitsta just suuremat maa-ala tähistanud vanemaid nimesid. Kiviõli on võrreldes Lüganusega väga uus asulanimi ning saanud nimetuse aktsiaseltsi järgi. Nimi ei ole kunagi tähistanud laiemat piirkonda. Kiviõli kui 20. sajandi nimi jääb linna nimena kasutusele, seegi ei kao, aga tal ei ole nii suurt väärtust kui XIII sajandil kirjapandud Lüganuse nimel.
15. Loksa linna ühendamisel Kuusalu vallaga - **Kuusalu vald** (kihelkonnanimi).
16. Tabivere valla ühendamisel Tartu valla, Laeva valla ja Piirissaare vallaga - **Tartu vald**

17. Pühalepa valla ja Emmaste valla ühendamisel Hiiu valla ja Käina vallaga - **Hiiumaa vald** (saarvald, maakond)

18. Puka valla ühendamisel Otepää valla ja Sangaste vallaga - **Otepää vald**

19. Juuru valla ühendamisel Rapla valla, Raikküla valla ja Kaiu vallaga - **Rapla vald** (maakonnakeskuse nimi, ajalooline nimi)

20. Tõstamaa valla ühendamisel Audru valla ja Paikuse valla ning Pärnu linnaga - **Pärnu linn**
Pärnu linn on saanud nime vastavalt haldusreformi seaduse nn linna liigi säilitamise erandile (HRS § 14 lg 1). Kohanimenõukogu on Pärnu, Haapsalu, Narva-Jõesuu ja Tartu linnade nimede kohta esitanud märkuse 20.12.2016 protokollis.

21. Illuka valla ühendamisel Mäetaguse valla, Iisaku valla, Alajõe valla, Toila, Kohtla, Kohtla-Nõmme ja Tudulinna vallaga - **Alutaguse vald**.

Ajalooline maa-ala nimi (looduspiirkonna, muinasmaakonna nimi). On olnud ajas muutuvate piiridega, kuid langeb piisaval määral kokku ühinejate territooriumiga ning on viimaste aastakümnete jooksul kinnistunud Virumaa selle nurga ühe nimetusena.

22. Põide valla ühendamisel teiste Saaremaa kohaliku omavalitsuse üksustega - **Saaremaa vald** (saarvald, hõlmab 11 kihelkonda)

23. **Setomaa vald**

Range põhimõtte järgi oleks korrektne Seto vald, osa Setomaast jääb Eesti piirist väljapoole. Setomaa on aga laialt soovitud ja pikalt harjutud nimi, ka ühinevate valdade poolt puhul (vt ka Setomaa Valdade Liit). Murdeline vorm on õige ja lubatud, murded on eesti keele osa. „Kogu Setomaa, mis meil on.“

Väino Tõemets
Koosoleku juhataja

Kadri Teller-Sepp
Protokollija